

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 8, 18 - 22
Middagdienst

Broeders en zusters, in deze dienst wil de Here Jezus ons laten zien wat het betekent om Hem te volgen. Namelijk dat we Hem zien lijden voor onze zonden, maar daardoor zelf van het eeuwig lijden bevrijd worden. Daarom zullen we straks, nadat we geluisterd hebben naar de woorden van genade en vrede waar ik als dienstknecht van de Here mee mag begroeten, zingen van het feit dat we van onszelf verloren zijn en alleen maar kunnen leven als God ons genadig is. We zullen dat doen met de woorden van Psalm 85 de verzen 1 en 2. Maar eerst zullen we tegenover de Here belijden dat we alles van Hem verwachten voor ons leven. En uit eerbied voor de grootheid van onze God, gaan we hierbij staan.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 85 : 1 en 2**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Jesaja 52 : 13 – 53 : 12**
- 6. Lied : Gezang 23 : 2 en 3 (de Here Jezus als onze Middelaar door zijn lijden)**
- 7. Tekst : Mattheüs 8 : 18 – 22 , lezen vanaf vers 14**
- 8. Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
- 9. Dankzegging en gebed**
- 10. Slotzang : Psalm 52 : 4 – 6 (op het leven dat we ontvangen als we op God vertrouwen)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Een grote schare mensen heeft zich rond Jezus verzameld. Ze zijn diep onder de indruk van zijn optreden. Van de rede die Hij op de berg heeft gehouden. En van de vele wonderbaarlijke genezingen die Hij heeft verricht. Van de melaatse die Hij heeft genezen. Van de genezing van de knecht van de hoofdman. Een genezing waarbij de Here Jezus niet eens naar de knecht behoefde toe te gaan. Alleen zijn Woord was al genoeg om de knecht te genezen. Toen de genezing van de schoonmoeder van Petrus. En vervolgens de genezing van vele anderen. Zoals dat ook beschreven wordt in vers zestien van hoofdstuk acht:

Toen het nu avond werd, bracht men vele bezetenen en tot Hem; en hij Heeft dreef de geesten uit met zijn Woord en die ernstig ongesteld waren genas Hij allen.

Ze waren diep onder de indruk van zijn optreden. Deze Jezus, deze zoon van Jozef en Maria uit Nazareth, is een heel bijzonder mens. De mens met hele grote gaven. Gaven waar men graag van genoot en waar men graag getuige van was. Tegen die achtergrond speelt zich de situatie van onze tekst af. De Here Jezus is nog niet lang geleden begonnen met zijn publieke optreden en heeft inmiddels vele mensen achter zich gekregen.

Terwijl de Here Jezus met die grote schare mensen aan het meer van Galilea staat, geeft hij bevel om het schip klaar te maken zodat ze kunnen vertrekken naar de overkant van het meer. Jezus wil dus weggaan. De mensen hebben dat gehoord. En daarmee komen ze voor de vraag: wat doe ik? Blijf ik hier of ga ik achter Jezus aan? Blijf ik hier of volg ik Hem? Het gesprek van de Here Jezus met twee mensen over het volgen van Hem komt dus maar niet uit de lucht vallen, maar hangt samen met zijn aanstaande vertrek. Daarbij geeft de Here Jezus onderwijs aan de mensen over wat het betekent om Hem te volgen. Ik heb de tekst dan ook als volgt voor U samengevat.

Jezus Christus onderwijst een grote schare mensen over het volgen van de zoon van de mens.

Hij laat daarbij zien:

- 1 Dat wie de Zoon van de mens volgen, Hem zullen volgen op zijn lijdensweg,**
- 2 Dat wie de Zoon van de mens volgen bevrijd worden van hun eigen lijdensweg.**

We zullen dus allereerst zien dat Jezus leert dat wij de Zoon van de mens niet overal kunnen volgen vanwege zijn dood.

Een schriftgeleerde zegt tegen de Here Jezus als hij hoort dat Jezus weg wil gaan: Meester, ik zal u volgen, waar U ook heen gaat. Wat een enthousiasme laat deze man zien. Hij weet wat hij wil: hij wil Jezus overal volgen. Het maakt niet uit waar naartoe. Maar de Here Jezus lijkt niet te juichen over de woorden van deze schriftgeleerden. Hij zegt niet: wat fijn, volg me maar. Maar Hij zegt: de vossen hebben holen, de vogels hebben nesten, maar de Zoon des mensen heeft geen plaats om zijn hoofd neer te leggen. Dat klinkt niet erg aantrekkelijk en het roept de vraag op waarom de Here Jezus dit zegt.

Maar broeders en zusters, voordat we ons gaan bezighouden met de vraag van deze schriftgeleerde en het antwoord van de Here Jezus, is het goed om even iets meer te zeggen over hoe Jezus hier zichzelf noemt. Hij zegt: de vossen hebben holen en de vogels van de hemel nesten, maar de Zoon des mensen heeft geen plaats om het hoofd neer te leggen. De meesten van ons kennen deze woorden van de Here Jezus wel. Maar dat is soms ook een nadeel. Want daardoor missen we soms dingen. Want waarom heeft de Jezus hier niet gezegd: de vossen hebben holen en de vogels van de hemel nesten, maar Ik heb geen plaats om het hoofd neer te leggen? Waarom gebruikt Jezus hier die naam Zoon des mensen en zegt Hij niet “Ik”?

Wat zit daar achter? En is het ook niet vreemd dat de Here Jezus Zichzelf geregeld zo noemt en wij die naam eigenlijk nooit voor de Here Jezus gebruiken? Wij roepen Hem nooit zo aan in ons gebed. En deze titel kom je ook in onze belijdenisgeschriften niet tegen. Trouwens, in het Nieuwe Testament komen we hem buiten de evangeliën bijna nergens tegen. En in de evangeliën komt deze naam bijna altijd uit de mond van de Here Jezus Zelf. Wat is er aan de hand met deze naam?

In het verleden werd vaak gedacht dat deze naam in verband gebracht moest worden met Daniël 7. In Daniël 7, 13 wordt met de woorden “als een mensenzoon” een zekere apocalyptische figuur aangeduid, die nadert tot de Oude van dagen, de hoogste rechter op zijn vlamme troon, en die uit zijn handen en nooit eindigende, allesomvattende heerschappij ontvangt. Toch is het de vraag of deze verbinding terecht is. En wel om de volgende redenen. Allereerst is uit de joodse literatuur uit de dagen van de Here Jezus nooit sprake van de verwachting van de Zoon van de mens. In de Messias-verwachting van de Joden had deze naam geen plaats. In de tweede plaats is het dan heel moeilijk te

verklaren dat deze erenaam van de Here Jezus verder in het Nieuwe Testament zo weinig voorkomt.

We doen er waarschijnlijk beter aan om een andere kant op te denken. Het woord “zoon” wordt in het Hebreeuws vaak gebruikt om aan te geven waar iemand bij hoort. Zo kennen we het woord profetenzoon. Dit Woord hoeft niet te betekenen dat iemand het kind is van een profeet. Maar het betekent niets anders dan de dat men bij de profeten hoort. Als Jezus zich zoon van de mens noemt, dan heeft dat in oren van zijn tijdgenoten niet meer betekent dan dat Hij zichzelf tot de mensen rekent. En die betekenis moeten wij er ook maar aan geven.

Maar daarmee is nog niet verklaard waarom de Here Jezus die naam dan gebruikt. Gaan we de verschillende teksten na waar Jezus deze naam voor zichzelf gebruikt, dan is het opvallend dat dat bijna altijd gebeurt in samenhang met dingen die niet typisch menselijk zijn. Zoals we dat ook zien in ons tekst. Want is het niet vreemd wat Jezus zegt? Dat de Zoon van de mens geen plaats heeft om het hoofd neer te leggen. Want heeft Jezus niet een plaats om zijn hoofd neer te leggen? Heeft Mattheüs in hoofdstuk 4 vers 13 niet verteld dat Jezus in Kapernaum aan de zee ging wonen en dat Hij dus daar een huis had? En zou hij thuis bij zijn ouders niet welkom zijn geweest?

Dat de Here Jezus zichzelf zo vaak zoon van de mens noemt, kan waarschijnlijk het best verklaard worden uit het ongeloof van de mensen om Hem heen. Die telkens weer zeiden: is dit niet de zoon van Jozef en Maria? Komt deze niet uit Nazareth? Zo werd Jezus gezien. Als een mens, een bijzonder mens, dat wel. Maar uiteindelijk toch niet meer dan dat. Als de Here Jezus zich dus de Zoon van de mensen noemt, dan neemt hij dus de woorden van de mensen in zijn mond. En door die Naam dan vervolgens te verbinden met bovenmenselijke dingen, plaatst Hij de mensen telkens weer voor de vraag of Hij toch niet meer is dan een mens, een zoon van een mens. Een heel duidelijk voorbeeld daarvan vinden we in Mattheüs 26, 64, waar Jezus vlak voor zijn dood en staande tegenover de hogepriester zegt: maar Ik zeg U, van nu aan zult U de Zoon des mensen zien, gezeten aan de rechterhand van de macht en komende op de wolken des hemels. U houdt mij voor niets meer dan een mens, een waardeloos en lastig mens. Maar Ik zal binnenkort gezeten zijn aan de rechterhand van God. Of denkt U en ook aan een tekst als Johannes 1, vers 52, waar Jezus zegt: voorwaar, voorwaar, Ik zeg U, U zult de hemel

open zien en de Engelen van God opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen. En zo zouden meer voorbeelden te geven zijn.

Jezus brengt dus door het gebruik van deze naam een contrast aan. Hij zegt als het ware: zo kijkt u tegen mij aan als een zoon van een mens, maar dit bovenmenselijke gebeurt met Mij. Hoe verklaart u dat? Is het dus wel waar dat ik niet meer ben van de Zoon van de mens?

Als de Here Jezus onze tekst zegt dat de Zoon van de mensen geen plaats heeft om zijn hoofd neer te leggen, bedoelt Hij daarmee niet een huis of een bed. Want dat heeft Hij wel. Hij wil dat de mensen die Hem willen volgen beseffen dat de reis die Hij gaat maken geen triomftocht wordt. Geen makkelijke reis wordt. Maar een hele onrustige. Want vossen hebben nog een hol, waar ze kunnen rusten. Vogels hebben nesten waar ze kunnen rusten. Maar Hij zal geen rust vinden. Geen plek vinden op aarde waar Hij thuis is. Hij zal opgejaagd worden tot aan zijn dood. Zijn weg zal een lijdensweg zijn.

Zoals Mattheüs in vers 17 van hoofdstuk 8 ook al aangeeft, met het citaat uit Jesaja over de lijdende knecht van God. De knecht die ziekten en zwakheden wegneemt. Maar die volgens hetzelfde gedeelte uit Jesaja veracht en van de mensen verlaten zal zijn. Een man van smarten en vertrouwd met ziekte. Ja, iemand voor wie men het gelaat verbergt en veracht wordt. Een man die om onze overtredingen wordt doorboord en om onze ongerechtigheden verbrijzeld. Dat is de weg die voor Jezus ligt en die Jezus moet gaan. Een lijdensweg die zal eindigen in een verschrikkelijke dood en de vervloeking door zijn eigen Vader. Dat in de eerste plaats. Wie Jezus willen volgen zullen Hem volgen op zijn lijdensweg.

In de tweede plaats zullen we zien **dat wie de Zoon van de mens volgen bevrijd worden van hun eigen lijdensweg**. Nadat de Here Jezus dit gezegd heeft tegen de schriftgeleerde, komt een van de discipelen naar Jezus toe. Een leerling die graag Jezus wil volgen, maar die een groot probleem heeft. Hij kan nu echt niet mee. Zijn vader is overleden en hij vraagt Jezus of hij eerst zijn vader mag begraven. Het antwoord laat zich makkelijk raden, zou je denken. Is het niet de meest vanzelfsprekende zaak dat hij eerst zijn vader gaat begraven. Dat is de laatste eer die je je vader kunt bewijzen. Iets wat je niet over kunt doen. Iets wat God toch van zijn kinderen verwacht. Kunt u zich iets voorstellen dat boven het begraven van je vader uitgaat? Waarvoor u de begrafenis van uw vader zou laten schieten? Maar Jezus zegt letterlijk: volg Mij en laat de doden hun

eigen doden begraven. Vrij vertaald zegt de Here Jezus dus: volg Mij en laat de doden voor zichzelf zorgen. Dat is een hard woord, broeders en zusters. Een woord dat de discipel waarschijnlijk nooit verwacht had van Jezus die het toch zo nauw neemt met de wet van God. Kijk maar naar hoe Hij in de rede op de berg geleerd heeft. Hoe streng Hij was.

Nu is in de geschiedenis van de uitleg van de Bijbel wel geprobeerd om dit woord af te zwakken. Door te doen of Jezus met de doden begrafenisondernemers bedoelde, of mensen die niet in Hem geloven. De eerste mogelijkheid is zo onwaarschijnlijk dat we hem zo wel kunnen verwerpen. De tweede mogelijkheid dat met de doden de ongelovigen bedoeld worden is toch ook niet echt overtuigend. Want in de evangeliën is het ongebruikelijk om ongelovigen met “doden” aan te duiden. Ook gaat het in de kontekst van het verhaal niet om de tegenstelling geloof en ongeloof. Bovendien is hiermee het probleem niet opgelost, dat de Here Jezus zijn discipel min of meer verbiedt om zijn vader te gaan begraven. Het blijft onacceptabel om iemand tegen te houden om deze taak te vervullen. Niemand heeft het recht om een mens tegen te houden bij het vervullen van deze taak die de Here heeft opgelegd, behalve....

Ja, behalve...., God Zelf. Alleen God heeft het recht om een kind te ontslaan van deze taak tegenover zijn vader. Alleen dan kan een mens zich met een goed geweten aan deze taak onttrekken. Voor de mensen bij het meer was dit woord van Jezus heel hard en dringt het een keuze op. Of je verwerpt dit woord van Jezus en zegt dat Hij onbehoorlijke dingen vraagt die tegen Gods geboden ingaan. Of je gelooft dat deze Zoon des mensen meer is dan een zoon van mensen, ja dat Hij God is. En vanuit zijn Godheid dit mag zeggen.

En in het laatste geval, klinkt in deze woorden van de leraar Jezus, die zoveel zieken genas, geen nonchalance en ongevoeligheid tegenover de dood, maar grote hoop. Dan spreken zijn woorden van de dood als een stadium dat achtergelaten kan worden. Spreken zijn woorden van een voorbijgaan van de verschrikking van de dood. Zegt Jezus eigenlijk tegen deze discipel: laat de dood maar, die is niet belangrijk, volg Mij maar. Want Ik ben sterker dan de dood. Ik ben het leven. Vergeet de verschrikking van de dood maar, daar zorg Ik wel voor. Want Ik ben groter en belangrijker dan de dood. Ik ben het leven. Volg daarom Mij. Ga achter Mij aan op weg naar een kerkhofloze nieuwe aarde, waar voor de dood geen plaats is. De discipel wordt dus door de Here Jezus voor

de keuze geplaatst om ondanks zijn verdriet over zijn vader en de kinderplicht die er ligt, achter Jezus aan te gaan en zo te laten zien, dat Jezus voor hem belangrijker is dan zijn verdriet en de taak die hij in de ogen van ieder serieus mens zou moeten vervullen. Ja, te laten zien dat hij op Jezus van Nazareth zijn hoop heeft gevestigd in leven en in sterven.

Zo leert de Here Jezus hier aan de schare wat er wel en niet te vinden is als ze Jezus willen volgen. Wie achter Jezus aan wil gaan voor het spektakel en de eer van mensen. Om te delen in de roem van Jezus van Nazareth, die zal diep teleurgesteld worden. Want de weg die Jezus heeft te gaan is niet een weg van triomf en eer bij de mensen. Maar het is een weg van lijden. Van verwerping en verachting, van opgejaagd worden en geen rust vinden, van verstoting en vervloeking. Een weg die zal uitlopen op een vreselijke dood. Wie achter Jezus aan wil gaan omdat hij zich schatten op de aarde wil verzamelen, zal bedrogen uitkomen.

Maar wie aan de andere kant het echte leven zoekt. Het leven in eeuwigheid. De bevrijding van de zonden en de verlossing uit de dood, die moet Jezus volgen en bij Hem zijn redding zoeken. Want ook al verwerft hij zich geen aanzien hier op aarde, hij zal in Jezus bevrijdt worden van zijn zonden en de dood mogen overwinnen en met Jezus mogen wonen op een nieuwe aarde waar geen graf meer gegraven hoeft te worden. Want de dood zal niet meer zijn. Zo plaatste de Here Jezus al die mensen die zich om Hem heen verzameld hadden bij het meer voor de keuze.

En zo plaatst de Here ook ons voor de keuze. En geldt ook voor ons de vraag wat wij in dit leven zoeken en van Jezus verwachten. Zoeken wij aardse schatten, rijkdom en eer van mensen? Dan heeft het geen zin om achter Jezus Christus aan te gaan. Want Jezus heeft geen rust en rijkdom op deze aarde gevonden. En zouden wij die dan wel vinden? Maar als we vrede en verzoening zoeken met God. Als we de overwinning op de dood zoeken. Dan is er geen andere naam op de aarde gegeven en geen ander te volgen dan Jezus van Nazareth, de eniggeboren Zoon van God. Die man geboren uit de maagd Maria, die een kleine 2000 jaar geleden bij het meer van Galilea deze woorden sprak: de vossen hebben holen, de vogels hebben nesten, maar de zoon van de mens heeft geen plaats om zijn hoofd neer te leggen. En die tegen een ander zei: laat de doden hun doden begraven. Deze man die aan het kruis op Golgotha voor onze zonden heeft betaald en drie dagen later de dood heeft overwonnen door op te staan uit het graf. En die nu naar

zijn menselijk natuur in de hemel aan de rechterhand van God zit. En naar zijn goddelijke natuur, hier vanmiddag is ons midden is. En ons toeroept: volg Mij en laat de doden hun doden begraven.

Wat doet U? Wat doe jij?

Amen